ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 27.06.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

145.

Dohoda

medzi Československom a Maďarskom o výmene obyvateľstva.

JMÉNEM REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ! JMÉNEM REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ A REPUBLIKY MAĎARSKÉ BYLA SJEDNÁNA TATO DOHODA S DODATKEM:

Dohoda medzi Československom a Maďarskom o výmene obyvateľstva.

Prezident Československej republiky a Prezident Maďarskej republiky rozhodli sa, že uzavrú Dohodu o výmene obyvateľstva medzi svojimi štátmi a svojimi splnomocnencami menovali: Prezident Československej republiky: pána dr. Vladimíra Clementisa, štátneho tajomníka v ministerstve zahraničných vecí, Prezident Maďarskej republiky: pána Dr. Jánosa Gyöngyösi-ho, ministra zahraničných vecí, ktorí po výmene svojich plných mocí, nájdených v dobrej a náležitej forme, dohodli sa na nasledovných článkoch:

Článok I.

Všetky osoby národnosti slovenskej a českej, ktoré majú stále bydlisko na území Maďarska a ktoré za podmienok niže vymedzených prejavily svoj úmysel, aby boly presťahované na územie Československa, budú tam presťahované a maďarská vláda nebude v tom prekážať.

V odôvodnených prípadoch československá vláda bude mať možnosť odporovať presťahovaniu osôb uvedených v predošlom odstavci. Keby maďarská vláda vzniesla námietky čo do opodstatnenosti odporu, rozhodne Smiešaná komisia, uvedená v článku X. tejto Dohody.

Osoby uvedené v prvom odstavci prestanú byť maďarskými štátnymi občanmi a stanú sa - pokiaľ ešte nie sú - československými štátnymi občanmi samým skutkom presťahovania. Tým istým skutkom budú sprostené všetkých občianskych povinností voči Maďarsku a Maďarsko bude sprostené všetkých záväzkov voči nim.

Článok II.

Za účelom prípravy presťahovania osôb, o ktorých je reč v článku I. tejto Dohody, za účelom prijímania prehlásení o úmysle záujemcov sa presťahovať a za účelom organizovania presťahovania, československá vláda vyšle do Maďarska na svoje vlastné trovy Zvláštnu komisiu v tom složení, aké uzná za vhodné.

Aby bol uľahčený styk medzi touto Komisiou a maďarskými úradmi, maďarská vláda pridelí ku Zvláštnej komisii styčný orgán, ktorému bude nápomocný potrebný počet pomocníkov.

Článok III.

Maďarská vláda poskytne Zvláštnej komisii uvedenej v článku II. tejto Dohody všetku podporu a ochranu, potrebnú k splneniu jej úlohy.

Zvláštna komisia, jej členovia a jej personál budú mať právo najmä voľne sa pohybovať na území Maďarska, vstupovať do styku s osobami, ktoré môžu byť považované za osoby slovenskej alebo českej národnosti, vydávať verejné výzvy tlačou a rozhlasom, sostavovať soznamy osôb, ktoré majú byť presťahované, sbierať všetky údaje týkajúce sa týchto osôb, ich majetkového a sociálneho položenia, ako aj zisťovať iné okolnosti, ktoré môžu mať význam pre presťahovanie.

Zvláštna komisia, jej členovia a jej personál budú sa zdržiavať akejkoľvek činnosti a postoja, ktorý by sa nesrovnával so suverenitou Maďarskej republiky a ktorý by bol nepriateľský maďarskému ľudu.

Článok IV.

Prihlášky uvedené v článku I. budú prijímané Zvláštnou komisiou v lehote troch mesiacov počítaných odo dňa podpisu tejto Dohody.

Zvláštna komisia bude mať možnosť prijímať prihlášky v prípade ospravedlneného omeškania i v lehote jednoho ďalšieho mesiaca.

V lehote jednoho mesiaca po uplynutí lehoty uvedenej v prvom odstavci tohoto článku oznámi Zvláštna komisia maďarskej vláde soznam osôb, ktoré sa prihlásily v hlavnej lehote.

Soznam osôb, ktoré sa prihlásily v dodatočnej lehote, bude oznámený do 15 dní po uplynutí tejto dodatočnej lehoty.

Článok V.

V počte rovnajúcom sa počtu osôb slovenskej a českej národnosti, presťahovaných z územia Maďarska na územie Československa, budú presťahované na územie Maďarska osoby maďarskej národnosti, ktoré majú stále bydlisko na území Československa a stratily podľa dekretu prezidenta Československej republiky zo dňa 2. augusta 1945 o úprave československého štátneho občianstva osôb nemeckej a maďarskej národnosti (č. 33/1945 Sb.), československé štátne občianstvo.

Československá vláda bude mať právo presťahovať na územie Maďarska i nad počet uvedený v predošlom odstavci osoby maďarskej národnosti, ktoré majú stále bydlisko na území Československa a o ktorých je reč v článku VIII. tejto Dohody.

V lehote 6 mesiacov počítaných odo dňa podpisu tejto Dohody československá vláda oznámi maďarskej vláde soznam osôb určených k presťahovaniu.

Maďarská vláda sa zaväzuje prijať na svoje územie osoby takto presťahované. Tieto osoby stanú sa - pokiaľ ešte nie sú - maďarskými štátnymi občanmi samým skutkom presťahovania. Tým istým skutkom budú sprostené všetkých občianskych povinností voči Československu a Československo bude sprostené všetkých záväzkov voči nim.

Článok VI.

Presťahovalcom bude umožnené vziať si so sebou všetky svoje hnuteľnosti. Prevod ich majetkových práv bude im tiež uľahčený. Podrobnosti určí Smiešaná komisia, uvedená v článku X. tejto Dohody.

Presťahovalcom nebudú z dôvodu presťahovania ukladané dane, dávky, ani poplatky a vo vyvezení ich majetku nebude im bránené preto, že nesplnili svoje verejnoprávne záväzky.

Vývoz a dovoz majetku presťahovalcov nepodlieha clu, ani vývozným a dovozným poplatkom, neplatia pre nich vývozné zákazy a obmedzenia, vyjmúc platných predpisov o ochrane pamiatok historickej a umeleckej hodnoty.

Presťahovalci nemôžu vyviezť spisový materiál, dokumenty, archívy, doklady, ani iné písomnosti akéhokoľvek druhu, potrebné k zabezpečeniu hladkého a nerušeného chodu obchodných, priemyslových a poľnohospodárskych podnikov, ani listiny a doklady týkajúce sa nehnuteľností zanechaných na území štátu ich doterajšieho bydliska.

Článok VII.

Vlastnícke právo presťahovaných osôb k im prináležajúcim nehnuteľnosťiam prechádza na štát ich doterajšieho bydliska. Smiešaná komisia ustáli výšku náhrady, ktorou je povinný z tohto titulu štát nabývajúci. Za tú časť nehnuteľnosti, ktorá presahuje 50 hektarov, neprichodí žiadna náhrada.

Vyrovnanie takto ustálenej náhrady bude tvoriť časť celkového vyrovnania všetkých ostatných práv a záväzkov finančného rázu medzi Vysokými smluvnými stranami, vyjmúc záväzkov Maďarskej republiky vyplývajúcich z jej reparačných povinností (podľa článku XII. Dohody o prímerí s Maďarskom podpísanej v Moskve dňa 20. januára 1945).

Článok VIII.

Mimo počtu uvedeného v odstavci 1. článku V. tejto Dohody, môžu byť presťahované z územia Československa na územie Maďarska i tie osoby maďarskej národnosti, ktoré majú stále bydlisko na území Československa a ktoré sa dopustily trestných činov podľa §§ 1 - 4 nariadenia Slovenskej národnej rady zo dňa 15. mája 1945, č. 33. To isté platí o osobách vinných trestným činom uvedeným v § 5 tohto nariadenia, s tým, že počet týchto osôb nemôže presahovať tisíc. Na osoby spadajúce pod ustanovenia §§ 1 - 4 práve citovaného nariadenia sa nevzťahujú výhody ustanovenia článkov VI a VII tejto Dohody.

Článok IX.

Presťahovalcom budú poskytnuté všetky uľahčenia pri ich presťahovaní.

Obe vlády si vzájomne poskytnú všetkú pomoc a uľahčenie potrebné k prevedeniu presťahovania. Československá vláda prehlasuje, že je ochotná pomôcť maďarskej vláde najmä poskytnutím železničných dopravných prostriedkov.

Náklady presťahovania osôb uvedených v článku I. tejto Dohody uhradí Československá republika, náklady presťahovania osôb uvedených v článku V. tejto Dohody uhradí Maďarská republika.

Smernice, podľa ktorých sa bude presťahovanie technicky prevádzať, ako i spôsob jeho financovania určí Smiešaná komisia ustanovená podľa článku X. tejto Dohody.

Článok X.

Aby prevádzanie tejto Dohody bolo uľahčené, bude ustanovená Smiešaná komisia. Táto komisia bude složená zo štyroch členov, z ktorých dvoch bude menovať vláda československá a dvoch vláda maďarská. Výdavky a odmeny členov bude snášať vláda, ktorá ich menovala. Ostatné výdavky komisie budú snášať obe vlády rovnakým dielom.

Komisia si ustáli svoj jednací poriadok, majúc pri tom na zreteli menovite účasť znalcov a odborníkov potrebných k splneniu svojho poslania a možnosť, aby vlády prostredníctvom svojich zástupcov mohly jej prednášať svoje stanoviská.

Do kompetencie Komisie budú patriť všetky otázky, ktoré sú jej touto Dohodou prikázané, ako aj každá iná otázka, ktorá sa týka prevádzania a výkladu tejto Dohody a ktorá jej bude predložená jednou zo smluvných strán.

Článok XI.

Smiešaná komisia sa usnáša na svojich rozhodnutiach jednohlasne.

Ak by sa nedosiahlo jednohlasnosti, Komisia pod vedením predsedu, ktorý bude spoločnou dohodou vybraný z príslušníkov jednoho zo Spojených Národov, znovu prejednáva spornú otázku. Ak sa nedosiahne dohody ani pri tomto rokovaní, Komisia takto doplnená rozhodne väčšinou hlasov.

Vysoké smluvné strany sa zaväzujú, že prevedú všetky rozhodnutia Komisie.

Článok XII.

Ustanovenia tejto Dohody nemôžu byť použité na osoby maďarskej národnosti, ktoré sa usadily na území Československej republiky po 2. novembri 1938.

Článok XIII.

Táto Dohoda nemení nič na záväzkoch Maďarskej republiky, vyplývajúcich z Dohody o prímerí s Maďarskom podpísanej v Moskve dňa 20. januára 1945.

Článok XIV.

Táto Dohoda bude ratifikovaná Vysokými smluvnými stranami. Výmena ratifikačných listín sa stane v Prahe len čo to bude možné. Dohoda nadobudne platnosti dňom výmeny ratifikačných listín. Zvláštna komisia uvedená v článku II. tejto Dohody môže začať svoju činnosť ihneď po podpísaní tejto Dohody.

Na dôkaz toho splnomocnenci podpísali túto Dohodu a pripojili k nej svoje pečate.

Dané v Budapešti v dvoch pôvodinách v slovenskej a maďarskej reči dňa 27. februára 1946.

V. CLEMENTIS v. r.

GYÖNGYÖSI JÁNOS s. k.

Dodatok k Dohode medzi Československou republikou a Maďarskou republikou o výmene obyvateľstva.

Pri podpísaní Dohody medzi Československou republikou a Maďarskou republikou o výmene obyvateľstva splnomocnenci Vysokých smluvných strán dohodli sa na týchto ustanoveniach:

K článku I.

Odstavec 1: Prehlásenie o zamýšľanom presťahovaní na územie Československa môže právoplatne učiniť menom nerozvedenej manželky jej manžel, menom manželských detí až do 18. roku veku ich otec, menom manželských detí až do 18roku veku ich matka, menom osôb pod poručníctvom alebo opatrovníctvom ich poručník alebo opatrovník.

Odstavec 2.: Odopretie svolenia k vstupu na územie Československa, tak ako je to predvídané v tomto odstavci, môže byť odôvodnené najmä týmito dôvodmi:
vyslovene proti - demokratickým postojom, nepriateľskými činmi proti národu slovenskému poťažne českému, alebo inému zo Spojených Národov, trestnými činmi ťažkého rázu podľa všeobecného trestného práva.

Odstavec 3.: Do počtu osôb slovenskej a českej národnosti, ktoré sa majú presťahovať z územia Maďarska na územie Československa, budú započítané osoby slovenskej alebo českej národnosti, ktoré maly stále bydlisko na území Maďarska a ktoré opustily Maďarsko a sa presťahovaly na územie Československa po jeho oslobodení.

K článku III.

Aby československá Zvláštna komisia mohla s úspechom splniť svoju úlohu, maďarská vláda urobí najmä tieto opatrenia:
nariadí všetkým administratívnym - vládnym a samosprávnym - úradom, všetkým policajným vrchnostiam a orgánom ako i všetkým štátnym úradníkom a úradníkom verejných ustanovizní, aby - pokiaľ prídu do styku s československou Zvláštnou komisiou, s jej členmi alebo s jej personálom - nič nepodnikli, čo by mohlo hatiť ich činnosť, naopak aby im uľahčili ich činnosť, ako je to len možné.

Právo vstupovať do styku s osobami, ktoré môžu byť považované za osoby slovenskej alebo českej národnosti, zahrňuje i právo organizovať v každej obci dve verejné schôdze po predošlom formálnom oznámení príslušným maďarským úradom.

Československá Zvláštna komisia, jej členovia a jej personál vo svojich verejných prejavoch, v tlači, v tlačivách propagandy všetkého druhu, ako i v rozhlase budú používať výlučne slovenský alebo český jazyk.

Maďarská vláda urobí všetko, čo je v jej moci, aby československá Zvláštna komisia mala k dispozícii také vysielacie doby maďarského rozhlasu, aby vysielania Komisie mohly byť vypočuté najširšou vrstvou obyvateľstva (denná vysielacia doba mimo pracovných hodín). Maďarská vláda dá československej Zvláštnej komisii k dispozícii miestnosti potrebné pre verejné schôdze, pre jej kancelárie a úradovne.

Zvláštna komisia má 6 týždňov k svojej dispozícii, aby rozvinula svoju činnosť propagandy v Maďarsku v rámci Dohody a tohto Dodatku k nej. Táto 6týždňová lehota začne plynúť od 4. marca 1946.

K článku V.

Počet osôb maďarskej národnosti, ktoré majú byť vymenené, zahrňuje osoby, ktoré už boly presťahované, alebo sa presťahovaly do Maďarska s výnimkou tých osôb, ktoré spadajú pod ustanovenia článku VIII. tejto Dohody. Keby sa však osoby tejto kategórie dostavily pred

československé súdy a keby boly oslobodené, budú započítané do počtu vymeniť sa majúcich Maďarov.

Tento Dodatok je doplňujúcou súčiastkou Dohody.

Na dôkaz toho splnomocnenci podpísali tento Dodatok.

Dané v Budapešti v dvoch pôvodinách v slovenskej a maďarskej reči dňa 27. februára 1946.

V. CLEMENTIS v. r.

GYÖNGYÖSI JÁNOS s.k.

PROZKOUMAVŠE TUTO DOHODU S DODATKEM A VĚDOUCE, ŽE PROZATÍMNÍ NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ S NIMI SOUHLASÍ, SCHVALUJEME A POTVRZUJEME JE.

TOMU NA SVĚDOMÍ JSME TENTO LIST PODEPSALI A K NĚMU PEČEŤ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ PŘITISKNOUTI DALI.

NA HRADĚ PRAŽSKÉM DNE 14. DUBNA LÉTA TISÍCÍHO DEVÍTISTÉHO ČTYŘICÁTÉHO ŠESTÉHO.

PRESIDENT REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ:

Dr. EDVARD BENEŠ v. r.

L. S. MINISTR ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ:

J. MASARYK v. r.

Vyhlasuje sa s tým, že podľa článku XIV. Dohody vymenily sa ratifikačné listiny v Prahe dňa 15. mája 1946, a že týmto dňom Dohoda nadobudla platnosti.

Masaryk v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.